

vizi uton, tehát a legolcsóbb uton jutnánk a világ piacára.

Szabályozni és hajózhatóvá kellene tenni első sorban természetesen a Vág folyót s így a többi folyókat, melyek aztán nemcsak a teher, de a személyforgalom czéljait is szolgálnák.

Ezzel a megoldással aztán nagyrészt meg lenne oldva az öntöző csatornázás kérdése is. Óriási gondolat elképzelni, hogy szélétében, hosszában a nagy magyar alföldnek, a perzselő, égtelen pusztákon mindenütt hömpölyög a medrébe szorított, termékenyítő Duna.

Konkurálhatnánk Amerikával konkurálhatnánk Orosz országgal úgy ahogyan mi akarunk, nemcsak itt Európában, de meg Amerikában és Ausztráliában.

Mar most jön a dolog másik oldala: a pénz. Ezt még odavetőleg sem lehet megjósolni, hányszor tíz millióba kerülne az az általános csatornázás és folyán szabályozás, amelynél nagyobb kultur munkát még Magyarországon, de még a külföldön sem végeztek. Mindenesetre rettenetesen nagy összeget nyelen el ez a vállalat, mert még egy ménök sem tudná megmondani, kevesebbet-e vagy többet mint kétszáz millió forintot.

Mert egyszerre, az ország minden pontján kell meg kezdeni a csatornázás és folyámszabályozás munkáját, csakis tökéletes, az egész országot befutó hálózat felelhet meg a czélnek. Mert mi hasznát vennők például a Vágcsatornának, ha a terményeket az ország minden részéből oda nem tudnók juttatni.

A kérdés tehát az, képesek vagyunk-e ilyen óriási áldozatot hozni, és ha meghozzuk, megfelelő-e a kamatozás a befektetett jövedelemnek? Itt Magyarországon

ráltunk, akit tudtunk, mert nem nevetség ám. hanem egy igen — igen kinzó betegség az.

Végre feltűnt a part, s Velence toronyai: erre mintha elfutják volna, oszlott el a betegség.

Reggel kilenc órakor értünk a kikötőbe, mely a szent Márk-térrel szemben van, hol horgonyt vetettünk, s gondoláku iparkodtunk a tere összegyülekezni.

Mintán olasz pénzzel elláttuk magunkat, vezetőnkkel megindultunk megtekinteni Velence nevezetességeit, és Szekulja Giacomo ügyes kalauzolása és magyarázata mellett alaposan megnéztünk sok mindent.

Először is a szent Márk templomot, mely óriási arányaival s mesés gazdagságával valami fenséges hatású. Nem hiába hívják „arany-templomnak“, mert aranyalapba rakott drága mozaik képekből áll az egész fala. Kívül belől jól megnéztük e remek templomot; majd magát a teret, melyről méltán mondta nagy Napoleon! „Oly terem, melynek csak az ég a méltó tetőzete.“

Felmentünk a kamponilla toronyba, melynek tíz emeletnyi magasságában gyönyörködtünk a szép látványban, melyet az alant elterülő csodás Velence nyújtott.

Megozsonázván, s levelezőlapjainkat elindítván, mentünk a királyi palotába, hol nemcsak a dísztermeket, szobákat, s az

mindig panasz volt a pénztelenség és pangás miatt és az állam ellen amely olyan nagy adókkal sújtja a lakosságot. Ez az óriási vállalkozás nemcsak új állami adókat róna a közönségre, de még azoknál is jóval magasabb helyi illetékeket. Mert akár egészében az állam, akár részleteiben a községek érdekelt birtokosai építtetnék a csatorna hálózatot, az egyaránt a lakosság vállait nyomná.

Ebben a kiválóan fontos dologban tehát a legfontosabb kérdés az: hogy megér-e Magyarországnak néhány száz millió forintnyi új kiadást az az elvitáztatlan nagy előny, hogy terményeinket közvetlenül vizi uton vihetjük Németországba Ausztriába s innen a nagy világ piacára? Mi több: a haszon, amely ebből a gazdára háramlik, vagy az adó és illeték, melyet majd az általános csatornázásért és folyószabályozásért ráróznak.

Ez a kérdés még nincs eldöntve. De vitatkozzanak róla minél behatóbban az ország közigazdászai és ha majdan az illetékes faktorok dönteni fognak e kérdésben, vezesse őket a higgadt megfontolás és a felelősség tudata.

Szilágyi Dezső halála.

A forró nyár gyászba borította Magyarországot. Az egyenlítőről idecsapott hőség megölte a nemzet legkiválóbb államférfiainak egyikét: Szilágyi Dezsőt. Egy férfit, akinek mindenki tisztelettel adózott nagy tudásáért, lelki fölényéért, de akit talán éppen azért nem övezett körül az általános szeretet. A mai korszak törpéi nem szeretik az óriásokat s a mostani emberek szeme nincs arra berendezve, hogy a napba is nézzen, mint ahogy bele mert nézni az a férfi, aki ott fekszik most az ország emelte ravatalon.

ezekben elhelyezett szebbnél-szebb, s értékesebbnél értékesebb butorokat, képeket, gobelineket műkincseket, freskókat nézhettük meg, hanem a király magán lakosztályát is. — Egy szoba azon módon van, amint abban Napoleon lakott. Meggypiros alapon aranyos arabeszk mintájú felsőnyegeg, s egészen egyszerű mahagóni fabutor.

Innen mentünk a dozsé (doge) palotába a híres oroszlanos kapun és udvaron át, az aranylépcsőn fel az emeleti helyiségekbe, hol a képtár, könyvtár, régiség-tár, szobrok és temérdek műkincs van elhelyezve. A nagy, a kis, a tizek, s a titkos tanácstermek, a hol a dozsékat választották, s általában minden terem csodásabbnál csodásabb szépségű freskó-képekkel van díszítve, melyek a faldíszítményekből alkotott kerettel van szegélyezve. Hát még a Velence fénykorából maradt sok-sok, s oly különféle műkincs?

Elkáprázott a szemünk, s alig voltunk már képesek nézni, illetve látni a sok szépséget. De aztán következett a — borzalom.

Lementünk a börtönhelyiségekbe, melyeknek vasajtai és rácsai már el vannak favolítva, de azért még így is borzasztó hatást tesznek az emberre. — Hát még a sóhajok hidján átmenve, az igazi börtörépületben levő börtönök, s vesztő helyek; oly iszonyu a gondolat, hogy ott száz meg

Szomorú gondolatok jutnak most e gyász eset kapcsolatában agyunkba. Miért kellett Szilágyi Dezsőnek most meghalnia, amikor az ország ott van azon a ponton, hogy előrehaladjon a Szilágyi Dezső által kivágott réseken. Miért kellett szíve dobogásának megszűnni akkor, mikor ennek a szívnek utolsó dobbanása is az volt, hogy első kérdés Magyarországon a közigazdasági kérdés, mert hogyha ez a nemzet anyagilag független lesz, be fog következni teljes politikai függetlensége is. Ezért a törekvésért emelte a karlsbadi völgy ölében élete utolsó napjaiban poharát Darányi Ignác földművelésügyi miniszterre is, Magyarország közigazdasági érdekeinek egyik legfőbb gondozójára.

És Szilágyi Dezsőnek épp most kellett meghalnia, mikor maga is belátta, hogy elérkezett a nemzeti közigazdaság regenerációjának ideje, midőn azért hatalmas szavát felemelni készült a parlamentben, mikor az ő szövegezésében érvényre emeltetett az összeférhetlenségi törvény revíziójáról szóló törvényjavaslat, midőn hirdette, hogy aki kifestelni akar, annak az individuumnak nincs helye a magyar parlamentben. Ha nagy államférfi tudásánál, képzettségénél, a minden dolgok mélyébe hatoló látásánál fogva nem volna nemzeti gyász az ő halála, már ezért az egy oknál fogva is az volna. Több volt ő, mint politikai pártvezér, a nemzetnek forró szívvvel dobogó, önzetlen lelkiismerete volt. Tudjuk, elismerjük, hogy sokaknak kényelmetlen, sőt félelmetes volt ez az élő lelkiismeret. Azoknak, akik képviselői, politikai pályájukat csak arra akarták kihasználni, hogy zsebjeiket megkönnyebbül a harmincad-utcai katasztrófa hallatára, de ez a megkönnyebbülés gyászszos teherként zuhan vissza a nemzet egyetemére, mely ezután fogja érezni leginkább, hogy nincs többé Szilágyi Dezső, akit nemcsak nemes ambíciója, hanem a közérdekért való nemes küzdelem is vetett az ország fölészínére, küzdelmeink vezérei közé.

száz embertársunk pusztult el valaha nyomorultán és sokszor ártatlanul.

De most ki a napfényes Lidora. Dacára annak, hogy igen éhesek voltunk mégis előbb megfürödtünk. — Micsoda élvezet volt az, midőn a dagályban levő tenger minden ellenállásunk dacára nagy erővel lókótt a part felé. — De jó is annak, ki a tengeri fürdőt élvezheti!

Megebédeltünk, és pedig jól, mert a mi kis taliánunk nem hagyott becsapni nemcsak pénz, hanem étel dolgában sem. Közül jártuk a Lidót, mely olyanféle benyomást tett reám, mint a Margitsziget. Ott láttunk lovat és fát, mely utóbbival Velence egyáltalán nem dicsekedhetik.

Visszamenve gőzösön Velencébe, fogadtunk egy gondolat óra számra két líráért, s elmentünk a híres csipkegyárat megnézni, hol igen csinos velencei munkás leányok tisztán kézzel verik, varrják, készítik a szép, híres velencei csipkét.

Onnan az üveggyárba gondoláztunk, s elkáprázott a szemünk az elképzelhetetlenül sokféle és művészen izlőse tárgyától, mely mind üvegből készítve ott kiállítva volt. — Voltunk a kohónál is, hol láttuk azt, hogy mindent nem csipetítővel, de kézzel formálnak ki. Tehát csupa kézügyesség minden!

Láttunk óriási velencei tükröket csilárokot 15,—40,—, 50,000 lira értékben,

A politikai körökben az a vélemény, hogy Szilágyi Dezső halála a magyar politikai életben is nagy változásokat fog előidézni. Ő volt ugyanis az egyik főfaktora Széll Kálmánnal együtt annak, hogy a nemzeti párt egyesüljön a szabadelvű párttal. Hogy a parlamentnek ez a tudásra, képzettségre ugyszólván elite pártja be vigye képességeit a kormányzatot dirigáló többségbe. Mikor azonban arról volt szó, hogy a nemzeti párt vezérei, Apponyi, Horánszky a tényleges kormányzathoz is kivegyék részüket, akkor előállott Szilágyi Dezső is — állítólag mondván, — hogy ha ezek miniszterek lesznek, akkor én is az akarok lenni. Széll Kálmán miniszterelnök meg tudta becsülni Szilágyi nagy eszét, tudását, tehetségét, de ismerte ennek az erős tehetségnek romboló szellemét is, melylyel mint maga is kormány férfit, minisztereket, miniszterelnököket buktatott s azért idegenkedett bevenni őt a kabinetjébe. És azért nem lett a mai napig sem gróf Apponyi Albert, sem Horánszky Nándor miniszter s a volt nemzeti párt mindössze csak annyit ért el, hogy egyik elsőrendű kapacitása, Gulner Gyula elfoglalhassa a belügyminiszteriumban a politikai államtitkári méltóságot. Akik tehát Szilágyi Dezső megdöbbenő halálával kapcsolatlan politikai kombinációkat szőnek, azok arra a következtetésre jutnak, hogy a volt nemzeti párt vezetőinek immár szabad az út a kormányzat közvetlen kezelésére.

Bármint legyen azonban a dolog, a tény az, hogy a nemzet pótolhatatlanul sokat vesztett Szilágyi Dezsőben. Meghalt egy férfi, aki mint Deák Ferenc életét teljesen hazája szolgálatának szentelte. Aki a szó szoros értelmében a puritán erkölcsöknek példaképe volt. Akinek első volt a nemzet érdeke, s mellékérdékekért soha le nem tért meggyőződése egyenes útjáról. Vajon hányan maradnak meg e tekintetben a politikai

Ilyenekkel van diszitve a fiúmei kormányzó lakása is.

Onnan körülmentünk a nagy esatornán, melyet remek, gyönyörű, de üresen álló paloták szegélyeznek. Megnéztünk néhány templomot is, s vissza mentünk a szent Márk térre. — Megvacsoráztunk, be vásároltunk, s hallgattuk a téren muzsikáló valóságos igen szép muzsikáját. — Bemérszkedtünk egy méter széles utcába, melyen 3-4 emeletes házak vannak. Alig fértünk ketten egymás mellett. Micsoda levegő! Csak! vissza!

Gondolára ültünk megint, s elmentünk a gránde kánalon hallgatni a híres velencei szerenádos. Valóban híres! Egyszerű halászok, munkások nagy csolnokon néhány zenésztől kísérvé karban, vagy szóló énekelnek. Nők is. Hanem az valami csodás! Arany mindnek a torka. S hozá a milieu! A mély, sötét tenger, az épen lenyugvó hold által világítva csak, — lámpa a szent Márk tért kivéve, alig van valahol. — a fenséges palota sor, a gondolák százai melyekben a bent ülők, még lélegzetüket is visszafojtva, hallgatják a remek éneket. Valóban csodás bűvölet, andalító bűbáj! Már csak ezért is érdemes Velencébe menni. Egy óráig hallgattuk ezt a bűbajos zenét, mikor hajóra szálltunk, s másnap délután két órákor Fiumében voltunk.

Zsóka.

és közélet terén Szilágyi Dezsőnek utódai?

Nagy képességeinél, tudásánál, melyet a nemzet oltárán áldozott fel, a nemzet halottja ő. Nemzeti gyász az ő katasztrófája s emlékezetét áldja ez a nemzedék s a magyar Géniusz zokogva borul le ravatalára, sirhalmára

HIREK.

— **Dellimanics Lajos** alispán hat heti szabadság idejét Ischlben és Rohitsen fogja tölteni.

— **Áthelyezések.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Bósz Ede nagybecskerekai állami polgári iskolai tanítót a zombolyai polgári iskolához helyezte át és egyszersmind az igazgatói teendőkket megbízta. Bósznek igazgatóvá történt kinevezésével, hiszük és reméljük, hogy a hírnevességre vergődött intézet végre az odaadó munkásság tanyája lesz.

— **Szilágyi Dezső meghalt.** Az egész ország megdöbbenve értesült a hét szerdáján arról a váratlan gyászról, mely az ország egyik legnagyobb fiának, Szilágyi Dezsőnek elhalálásával az országot érte. Szilágyi Dezső régi és általános tisztelt tagja volt a közéletnek. Emlékét szívünkbe zárjuk. Váratlan elhunytát siratják. Aldott életéről lapunk más helyén emlékezünk meg.

— **A szerb egyházi kongresszus királyi biztosa.** A lapok említették, hogy báró Nikolics Fedor a szerb egyházi kongresszus királyi biztosságáról le fog mondani. Ennek kapcsán az ujvidéki Zasztava most azt írja, hogy Nikolics helyébe Jovanovits István orszgy. képviselőt fogják királyi biztossá kinevezni.

— **Öngyilkos rendőrtisztviselő.** Stucz Jenő a helybeli rendőrség irnok pénteken reggel lakásán agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen, levelet sem hagyott hátra. — Csütörtök este és éjjel még jókedvűen mulatozott a Kasch szállodában, hol Vlachovits János r. alkaptányal még éjjel egy órákor beszélt is. Innen eltávozott lakására s miután másnap reggel nem jelentkezett a hivatalban, az alkaptány egy rendőrt küldött lakására. A rendőr Stucz szobája ajtaján kopogtatott, de választ nem kapott, mire benyitott a nyitva volt ajtón. Stucz teljesen felöltözve arcczal a fal felé fordítva ágyában feküdt. A rendőr azt hitte, hogy alszik. Oda ment és megfogta, akkor észre vette, hogy Stucz halott. Nyomban jelentést tett, mire Vlachovits alkaptány Dr Szimits és Dr Vidák városi orvosokat maga mellé véve a helyszínre ment, a hol constatálták, hogy Stucz egy 9 mm. forgópisztolyal szájába lőtt és rögtön halállal kimúlt. A fiatal 25 éves ember temetése Szombaton délután 5 órákor ment végbe óriási részvét mellett. Az öngyilkos régi előkelő család sarja, szülei valamikor nagy módban éltek, de később elszegényedtek. Valószínű, hogy sanyarú helyzete adta kezébe a gyilkos fegyvert, más versio szerint szerencsétlen szerelme kergette a halálba.

— **Távozó tanító.** A tanügy iránt érdeklődő városunk intelligens közönsége bizonyára mély sajnálattal vette tudomásul, hogy Geleji Frigyes a helybeli lutheránus egyház tanítóját a soproni népes ág. ev. egyház megválasztotta jól dotált tanítójává s így örökre eltávozik körünkől, visszatér szűkebb pátriájába.

Öszintén gratulálunk a kiérdemelt előléptetéshez s bizton reméljük, hogy a Geleji tanítói rátermettsége, kiprobált tűzálló képessége méltó elismerésben részesülend ujműködési helyén is. Olyan ritka tanító volt ő, a kinek nemes ambíciója, tette vágya kielégítésére szük volt az iskola belül lármás, de kívül néma négy fala. Politikai babérokra vágyott, — és az neki kudarcot hozott. Társadalmi téren akart érvényesülni, — és az neki nem sikerült. Oszlopos tagja volt az u. n. haladó pártnak, de minden akarásával sem sikerült annál nagyobb eredményt felmutatni hogy távozásával most már háromra olvad le a haladó párt létszáma u. m. Jankira, Bayerre és Varróra, és hogy a képviselő testületben egy póttag rendestaggá válik. Éveken át működött a casino könyvtárosa gyanánt, melyet sikerült Augiasz istálló-jává átvarázsolnia. Tevékeny titkára volt a koresolyázó egyesületnek s hathatósan közreműködött az egyesület új irányu t. i. esónakázó egyletté átalakításában. De legkiválóbb sikereit a zurnalisztika terén aratta. Röviddel hozzánk szakadása után mindjárt lapunk riportterévé szegődött s mintegy hét esztendeig osztozott e lap jó és balsorsában, míg nem egyszer a midőn lapunkat sülyedő hajónak képzelte, ő volt az első és egyetlen patkány, a mely róla elmenekült. A jól felhasznált tanoncévek után megtollasodott ambíciója egy új lap szerkesztésére csábitotta, a melynek ő egy maga lehessen mindenható szerkesztője, munkatársa és — korrektora. Megindította a „Közérdek” című lapot, mely most időhöz nem kötötten jelenik meg. Hogy mily rendkívüli hatással, anyagi és erkölcsi sikerrel — köztudomásu. Volt azonban sikere is. Német hangzásu Greilinger nevét Gelejivel cserélte fel. Az az 50 kros bélyeg, melyet névmagyarosítás iránt beadott kérvényére felragasztott, valódi és pozitív áldozat volt a hazá oltárán.

— **Nagyszabásu hangverseny.** Megirtuk volt annak idején azt a szívelyes fogadtatást a melyben a helybeli polgári dalegyesület tagjait Zombolyára tett kirándulásuk alkalmából az ottani dalegyesületek részesítették. — A szives vendéglátást viszonzni akarván a mi polgári dalegyesületünk f. hó 11-ére vasárnap a Nemzeti szálló kerthelyiségében nagyszabásu hangversenyt rendez, a melyen a polgári ealegyesület és a volt uri dalárda tagjain kívül, közre fog működni a zombolyai férfi és a zombolyai polgári dalegyesület vendégegyletek is. Az érdekes hangversenyre a meghívókat most küldik szét. A hangversenyt táncmulatság követi. Belépti díj személyenként 1 korona. A Zombolyáról érkező vendégegyleteket délután 6 órákor a vasutnál a polgári dalegyesület ünnepélyesen fogja fogadni az egyleti zászló alatt, zeneszó mellett.

— **Hegedüs miniszter és a torontáli vicinalisok.** Abból az alkalomból, hogy Hegedüs miniszter a makói kiállítás megnyitására indlt. a szegedi pályaudvaron jókedvű társaság gyült össze. Közben tisztelgett a miniszternél az Aradcsanádi vasutak igazgatósága is. A miniszter megkérdezte az igazgatót, hogy miképpen áll a vasut ügye? Az igazgató jelentette, hogy terjeszkedik. Mire a miniszter mosolyogva megjegyezte: *Csak vigyázzanak, hogy úgy ne járjanak, mint a torontáli vicinalisták, azok is nagyon terjeszkedtek.* Ott volt Tallian Béla, aki szintén benne van Thév. igazgatóságában annak azt mondotta: Minden czélzás nélkül mondtam.

— **Felrobbant szikviz kazán.** Nédo János helybeli szikvizgyáronál az elmúlt

héten éjjel 11 óraker óriási robbajra ébredtek a köz lakói, kik a hatalmas detonáció következtében ijedten ugrottak ki ágyukból. A hatalmas robaj onnan eredt, hogy a szántóvat felfogó kazán felrobbant és a háztetőt is magával vitte a robbantós ereje. Kár egyébként emberben nem történt. A felügyelő család hanyagsága okozta a bajt, ki elmulasztotta a csopot elzárni.

— **Czechmeiszter Lajos** a gözmalom r. t. egyik volt tisztviselőjét a ker. beteg segélyező egyesület múlt hó 27-én tartott ülésében Nincsiés Vladimir ellenében egy szótöbbséggel énzártócsá választatott.

— **Verekedő amazon** Tullius Magdolna egy hocsárról ideszármazott könnyű vérű facér leányzónak egy alkalommal egy frtra volt szüksége, melyet kötesőn kért Pétri Zsuzsánna nevű ismerősétől és biztosíték gyanánt egy arany gyűrűt hagyott nála. Pénteken a piacon találkozott Pétri Zsuzsánnával kitől kérte a gyűrűt. Pétri azt válaszolta neki, hogy a gyűrűt minden perczben megkapja, ha a frtot meghozza. Tullius Magdolna erre a kezében levő kulcsokkal Pétrit fejbe ütötte. A rendőrség a harezias amazont botrányos viseleteért 5 korona bírsággal és 12 órai elzárással büntette Gábor testvérjével együtt, ki nővérének segítségére jött.

— **Katonai hangverseny** volt a Kasch-szállodában esütörtökön este. A 29. gy. ezred zenekarának egy törvédeke játszott ez alkalommal mondhatni nagyon gyengén. A műsora is olyan semmit mondó ósdi darabokból állott, a melyet Grüne Baum sváb zenebandája is produkál fortogató hangszereivel. Magyar népdalokat és játszott, de azokat is mind vagy marstempóban, vagy pedig valczertempóban. A hallgató közönség, mely zsulolásig töltötte meg a kert helyiséget, azzal a tudattal távozott, hogy a Mészáros Sándor cigányprimás bandájában inkább gyönyörködött volna, mint ezen zenekar fűlsiketítő lármás játékában.

— **Vizbe fult gyermek.** Szőregi levelezőnk írja, hogy tegnap előtt a délutáni órákban Hegyesi Miklós odavaló tizenegy éves fiúcska többek magával a község szélén levő műtrágya gyármelletti árokban fürdtek. Fürdés közben az uszni nem tudó Hegyesi Miklós egy mély árokba került, honnét nem tudott kilábalni úgy, hogy a mély víz csakhamar elnyelte. Mire a megrémült gyermekek sietve hagyták el a vizet, jelenteni, hogy Miklóská a vízbe fult.

— **Balesetek.** Dippong József téglagyáros egyik alkalmazott napszámosa Müller Jakab, a héten egyik kubik gödörben földet asott, mindön a gödör felső részéből levált egy nagy darab föld és a gödörben álló Müller ásójára esett, minek következtében az ásó Müller lábáról három ujját majdnem lecsapott. Mészáros István kőműves segéd pedig az építő állványról lebukott arccsal a földre esett. Szerencsésére azonban csak az ajkán sérült meg.

— **Szentesített törvény.** A hivatalos lap vasárnap száma közli a torontáli helyi érdekű vasutak és a Torontál vármegyei utaláp pénzügyi viszonyainak rendezéséről szóló 1901. évi XVII. t-czikke, mely szentesítést nyert f. é. július hó 15-én.

— **Kikinda szénkénegraktárt kapott.** Most egy éve, hogy képviselőtestületünk Szremecz Fedor városi képviselő indítványára elhatározta, miszerint kérelmezni fogja a fuvelésügyi mi-

nisztériumnál egy állami szénkénegraktárnak Kikindán való elhelyezését. E tárgyban a miniszteri leirat a napokban leérkezett; mely értesíti városunkat: hogy kérelme folytán egy szénkénegraktár létesítését Kikindán engedélyezi. Szőlősgazdáinkra rendkívüli előnnyel bír az, hogy helyben *szerezhetik be szénkénegszükségletüket* és hogy a miniszterium kedvezően intézte el a város kérelmét: ebben főérdeme városunk polgármesterének van; aki minden követ megmozgatott; hogy a raktárt városunk nyerje el. Raktáron kapható lesz szénkéneg kicsinyben - kannákban nagyban - vashordókban; továbbá philoxera védekezési gépek. Akinek tehát jó karban van a szőlője, mely a költséget kibírja: igen jól teszi, ha éberül vigyáz és mihelyt a philoxerát észreveszi: védekezzen szénkéneggel. A terjedelmes és kimerítő miniszteri utasítás a város polgármesterénél kapható.

— **A vármegyei pótdadók statisztikája.** A vármegyei pótdadók reformjának alapos előkészítése céljából a pénzügyminiszter egy teljesen megbízható és a pótdadók mai kivetését és kezelését pontosan feltüntető statisztikát kíván összeállítani. — Evégből: belügyminiszter a vonatkozó kimutatási minta megküldése és a kitöltésre vonatkozó megfelelő utasítások közlése mellett korrendeletilag felhívta a vármegyei alispánokat, hogy a kimutatás rovataiba a szükséges adatokat a vármegyei számvevősséggel jegyeztessék be és az 1898. és 1899. kezelési évekre ily módon külön-külön szerkesztett kimutatásokat folyó évi július hó végéig terjeszszék fel. Együttal felhívta a belügyminiszter az alispánokat, hogy a községi és körjegyzőknek, valamint a rendezett tanácsu városok polgármestereinek megfelelő sürgős utasítása mellett gondoskodjanak az iránt, hogy a kis- és nagyközségek, továbbá a rendezett tanácsu városok községi pótdadóiról szóló statisztikai adatok összeállításával kapcsolatos munkálatok a pénzügyminiszter urnak felyő évi június hó 14-én 1676 szám alatt a pénzügyigazgatóságokhoz intézett korrendelete értelmében, a rendezett tanácsu városi és községi közegek készség s közreműködésével pontosan és akadálytalanul foganatosítsassanak. Különösen szigorú intézkedést vár a belügyminiszter aziránt, hogy a községi és körjegyzők, valamint a rendezett tanácsu városi közegek — a pénzügyigazgatóság által kitzűzött határnapokon — a kir. adóhivataloknál a szükséges segédeszközökkel (községi pótdadó-főkönyvek, naplók, költségelőirányzatok, kivetési listák, s más egyéb okmányokkal) pontosan megjelenjenek.

— **Közigazgatási iromány minták összegyűjtése.** A közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló és előreláthatólag legközelebb törvényerőre emelkedő törvényjavaslat végrehajtása során a belügyminiszter az ügyviteli szabályzatokkal együtt az egész országra egyöntetűen kiterjedő iromány-mintákat is kibocsátani és ezek megszerkesztésénél a jelenleg használt iromány-mintákat lehetőleg figyelembe venni szándékozik. Eunnélfogva korrendeletilag felhívta a vármegyei alispánokat és az árvászeki elnököket, hogy a vármegyében (közp. ut. járások, r. t. városok, községi (kör-) jegyzői hivatalok, közigazgatási bizottság) a közigazgatási eljárás egész területén, (illetőleg az árvászekéknél) — ideértve a pénzkezelést és a számvitelt is — egy a különböző nyilvántartásoknál, kimutatásoknál, összeírásoknál, jegyzékek-nél stb. mint a sűrűbben előforduló (sablonszerű) hatósági intézkedéseknél használt összes iromány-mintákat (blankettákat) három három példányban gyűjtse össze; minden egyes iromány minta külső lapján azt a tárgyat, törvényt, törvényszakszót vagy rendeletet, melyre vonatkozik, jelölje meg; az irománymintákat ezután ügyágak,

illetőleg tárgyak szerint elkülönítve csoportosítsa úgy, hogy minden csoportból három azonos tartalmu, elkülönített esemag álljon rendelkezésre. Az ekként összegyűjtött, megjelölt és három három azonos példányu csoportonként osztályozott iromány mintákat — az ügyágakat (tárgyakat) és a csatolt iromány-minták számát feltüntetve iratjegyzék kíséretében legelsőbb augusztus hó 15-ig kell felterjeszteni.

— **A magyar dal hódítása Németországban.** Egy német zeneegyesület igazgatója — így írják Berlinből — panasos levelet intézett a „Berl. Tagblatt“ szerkesztőségéhez, a melyben többek közt a következőképpen jajgat: „A német polgári muzsikuskok roppantul szenvednek a külföldiek, de főként a magyarok konkurencziája miatt. Németországot elárasztották a magyar muzsikuskok. A legfinomabb szalókban, étkezőkben és báltermekben a magyar zenészek dominálnak. A tisztikar, a nemesség és a pénzarisztokrácia azt hiszik, hogy mulatság, előkelő mulatság magyar muzsikuskok nélkül nem is lehetséges. Ezért aztán ezek Németországban és különösen Berlinben úgy e'zaporodtak, mint a homok a tenger fenekén. Tudjuk, micsoda állapotban jönnek Berlinbe ezek az urak és tudjuk azt is, hogy itt jólre tesznek szert és meggazdagodnak. Nem akarom megnevezni azt a magyar karmestert, a ki most Berlinben évente harmincznegyvenezer márkát keres. Ezzel szemben nézzék a mi német polgári muzsikuskaink sorát! Ha azt mondom az állapotukra, hogy nyomorgás: akkor hizelgek. Ha a német sajtó pártfogásába nem vesz benünket: akkor elpusztulunk.“ Ez panasz ugyan, de azért dicsősége a magyar dalnak, a magyar zenének. A mi szépség van a magyar zenében, annak a német sem tud ellentállni, akármilyen chauvinista is. A német sajtó is hiába indítana irtó hadjáratot, mert annak, a mi igazán szívbez szól, ha utra kél, nem lehet útját állani.

— **A koldusok országos összeírása.** Széll Kálmán belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a vármegyei területén levő koldusok összeírása ügyében. A miniszter ugyanis pontos statisztikát kíván készíteni arról, hányan üzik Magyarországon hatósági engedéllyel a koldulást. Az összeírásnál a miniszter figyelmeszleti a törvényhatóságokat, hogy a statisztikában külön veendők fel azok, a kik a koldulást csak ideiglenes engedéllyel folytatják. A belügyminiszter ezenkívül felszólította a törvényhatóságokat, hogy a vármegyei szegényügyről kimerítő és a legkisebb részletekre kiterjedő jelentést készítsenek és azt a koldus statisztikával együtt mielőbb terjeszszék fel.

— **Magyarország népesedése 1901. május havában.** A „Statisztikai Havi Közlemények“ 1901. május havi fuzetéből vesszük május hónap népesedéséről a következő adatokat: A magyar korona országában éve született 60,466 gyermek, halva 1,215. Hét évnél fiatalabb korban 18,748 an, hét évnél idősebb korban 21,531-en haltak el, úgy hogy a halálozások összes száma 40,279, a népesség természetes szaporodása tehát 20,187. (E számokból Horvát Szlavonországokra 7,767 élve, 185 halva születés, 2,543 hét éven aluli, 2,636 hét éven felüli halálozás és 2,588 főnyi szaporodás esik.) Csupán a magyar anyaország népesedését tekintve, azt látjuk, hogy május havában 4,411 el több a szaporodás, mint a múlt év ugyane hónapjában, mikor is 2,555 el több volt ugyan a születés, de a halálozás is több volt, még pedig 6,966 al; a múlt év 5 első hónapjában együttvéve azonban a szaporodás mégis 19,279-el volt több, mint a folyó év első öt hónapjában, mikor is a születések száma 21,897 el kevesebb, a halálozásoké pedig 2,618 al több. A születések aránya május hóban legmagasabb volt a Tiszántul, a legalacsonyabb pedig a Tisza-Maros szögén. A vármegyék közül Ugocea vármegyéé az első, míg az utolsó helyre Brassó vármegye került. Városi törvényhatóságaink közül a szüle-

tések számaránya tekintetében Szabadka áll az első helyen, utolsón Komárom. A halandóság legnagyobb volt a Dunáninnen, a legkisebb a Dunántul. Az egyes vármegyék körül Trencsén vármegye mutatja a legkedvezőtlenebb, Beszterce-Naszód vármegye a legkedvezőbb arányszámot. Városi törvényhatóságaink közül aránylag a legkevesebb haláleset Maros-Vásárhelyen történt, a legtöbb Pozsonyban. A szaporodás legnagyobb volt a Tiszántul, a legkisebb a Tisza-Máros szögén. A vármegyék közül Ugocsa, a városok közül Szeged szaporodott legjobban Pozsony városában a halálesetek száma felülmúlta a születéseket. Májusban az anyaországban 84 olyan község volt, a melyben a halálozások a születéseket több mint 5-tel múlták felül; ezek közt 6 volt olyan község, melyekben egy születés sem volt, a halálozások száma pedig 6-12 közt változik.

— **Városi közgyűlés.** A városi képviselőtestület f. évi Augusztus hó 8-án d. e. 9 órakor a városház nagytermében rendes közgyűlést tart, melyen a tárgysorozat a következő:

1. Belügyministeri leirat a városi építkezési szabályrendelet megváltoztatása tárgyában.

2. A m. kir. csendőrszárnyparancsnokságátirata a csendőrségi laktanya bérlete tárgyában.

3. Polgármester jelentése az überlandi földek telekkönyvezetése tárgyában.

4. A városi rendőrkapitány indítványa Czánosz Milos tűzkárosult segélyzése iránt.

5. Gajcsity Melania kérvénye az általa felépített kápolnával elfoglalt terület tulajdonjogilag való átengedése iránt.

6. Özvegy Breyer Ignáczné kérvénye segély iránt.

7. Stojkov Manyul kérvénye házhely átengedése iránt.

8. Bautz Adolf Palinkás Sándor és Ily Miklós kérvénye temesvári állami fa és fényipariskolánál tett alapítvány elnyerése tárgyában.

9. Wachtel Leo rendőrkapitány kérvénye 4 heti szabadság iránt.

10. Dr. Spitzer Mór városi főorvos hason kérvénye.

11. Udiczky István városi adótitisz kérvénye hason ügyben.

Csarnok.

Móricot besorozták.

irta Gutius

A vádlott: . . . Mikor pedig adaálltam a sorozó bizottság elé s egész ruházatomat egy pár lyukas harisnya képezte, majd hogy ki nem égett az arezom a szégyentől. Hogy is ne. Egy pár lyukas harisnya és semmi más! Félve néztem körül, hogy nincsenek e a szobában asszonyok, akik majd kinevetnek, ha ilyen hiányos öltözetben látnak, Szerencsére egy asszony sem volt jelen.

A hosszú bajszu örmester oda dörögölődött hozzám és a fülembé sugta:

Be a hasad, nyavalyás!

Megsem mozdultam, mert — tetszik tudni — elhatároztam, hogy süket leszek.

— Az orvos oda jött hozzám, végig nézett rajtam s láttam, hogy tetszem neki. Oda is szólt a századoshoz:

— Igazi athléta! Milyen mell! milyen izmok! S össze vissza tapogatott elől is hátul is. Elkezdtem nevetni.

— Jáj instálom alásan! Az örmester kegyetlenül oldalba lökött s mosolygó povával sugta ismét fülembé

— Ne röhögj te rongyos, mert tüstén ketté hasítalak.

De bizony csak nevettem tovább. Ha befogtam a szamat, az orromon tört ki a nevetés borzasztó erővel a ha az orromat fogtam be, szabatjára volt eresztve a torkom s még hangosabban nevettem.

A százados ur mosolyogva közelített felém.

— Hát szeretnél e katona lenni Móricz ecsém? Egy kukk nem sok, de annyit sem válaszoltam.

— Hány iskolát végeztél? Kezdem a fülemet hegyezni és a lehető legostabáb képpel igyekeztem megértetni, hogy süket vagyok.

Az örmester a fülömbé ordított.

— Nem tudja, hogy kérbezik? Talán bizony süket?

— Kérdeznél tetszett valamit?

— Süket az ur, vagy mi?

— Igenis, megyek.

És indultam kifelé. Az orvos elém állt és merőben a szemembe nézett. Farkas szemet néztem vele olyan buta képpel, hogy szinte zavarba jött. Elkezdett kiabálni:

— Mi baja a fülének?

Ilőnek tartottam, hogy válaszoljak — Nagyváradon, 1874-ben. — az orvos erre még közelebb hajolt hozzám és ordításra fogta a dolgott.

— Nem azt kérdeztem, hogy hol született, hanem vajjon süket e?

— Köszönöm szépen!

— Beszélhet annak doktor ur itélet napig. Nem hall az egy kukkot sem!

— Tetteti magát a gazember! Szólj közbe az örmester, akinek csak a bajuszát szerettem volna kitépni. Ott álltam rendületlenül s bután, az örmesterre rá se néztem, magamban azonban mohó kíváncsággal néztem a pillanatott, amikor kimondják rám, hogy „untauglich“ Közben azonban leesapott mendőrgős menkö, s az kihozott szerezemből.

Valaki ugyanis a hátam mögött hallkan megjegyezte: Ne méltóztassanak neki hinni. Nagyon jól ösmerem a hunczutot: Egyike a legügyesebb zsebtolvajoknak. Csak a múlt hónapban került ki Illavárról. — Önkénytelenül is hátra tekintettem, megnézni, hogy kibeszél, ezzel elárultam magam. — Aza valaki pedig Goldstein Simi volt, az én vetély társam. Egyleány-nak kurizáltunk. A nyomorult állt az ajtó mellett, várva míg rákerül a sor. Borzasztóan vigyorgott. — Elfutott a méreg.

— Százados ur, mondok — beismérem, hogy simuláltam, hanem kénytelen vagyok azt is kijelenteni, hogy világ életemben sose loptam. Ez az ur huzadik. . . Nem folytathattam, Besoroztak s kiröpítetek a szobából. Nagy busan felöltöztem s oda hagytam a kaszárnyát. Az Üllői ut s körut sarkán azonban várakozó állást foglaltam el: Goldsteinre lestem.

Egy kis félóra mulva észre vettem őt, amint kilép a kaszárnya kapuján, óvatosan körül tekint s megy lefelé az Üllői uton.

Utánna! . . . Ezt a tréfát nem viszed el szárazom, Simikém. — A gyógyszer-tár előt elértem. Torkon regadtam s nehogy baja essék, csak a fejét ütöttem; a bajuszát azonban megkimélve akarván, a haját tépegettem ki. Ha ki nem ragadják a kezeim közül, ma már por, hamu és semmi más! . . .

— Elmondtam mindent.

A törvényszék Mitwoch Móriczot súlyos testi sértés büntette miatt 8 hónapi börtönrre ítélte.

Az ügyész: Főlebbezek a vádlott terhére.

A vádlott: (daczosan) Én is főlebbezek — az ügyész ur tehére.

Szerkesztői üzenet.

— **H. R. N.-Szt.-Miklós.** Tudakozódásaira készséggel felelünk a következőkben:

1. Tény, hogy a helybeli evangélikus egyháznál a tanítói állás megüresedett, mivel tanítóját — a kit e helyen anyagilag érdem szerint nem jutalmaztak — Sopronba választották meg.

2. A pályázat még nincs kihirdetve, hanem közelebről ez is publikálva lesz, még pedig igen megbízható helyről vett értesülésünk szerint most már a következő javadalmazással: rendes tanítói fizetés az első évben 1200 korona és természetbeni lakás. Egyévi sikeres működés után a következő két évben évenként 200-200 korona fizetésemelés egész 1500 koronáig bezárólag.

Továbbá tiszteletdíj ezimben kap a tanító az iskolások után személyenként beszédett 10 korona (évenként átlag 70 tanuló) évi tandíjból 50%-ot. Ezekben járul még a törvényes ötödévi korpótlék (melyről az eddigi tanító példátlan nagy lelkűséggel lemondott, mivel az állam nem adta meg, az egyháza pedig nem nagyon kinalágtatta vele), külön kántori illeték és temetési stóla.

A mint látni tetszik, nem megvetendő jövedelem lesz ez iskolabeli tanítójának jövőbeli várományosára.

Hogy pedig ez nem nélkülöz minden alapot, arról is rögtön megnyugtattuk. Ugyanis az egyház kap a várostól 2240 kna évi subventiót, a tanuló után minden évben bejön minimum 700 kna. Ez pedig kitesz összesen: 2940 kor. évi bevételt, melyből, ha az iskola minden nemű személyi és dologi kiadásait leüljük, akkor is cica 100 kn. tiszta hasznót hozott az iskola az egyháznak.

Ezekben voltunk szerencsések szíves kérdéseire válaszolhatni s újból is megnyugtattuk, hogy csak legyen türelemmel, a pályázat legközelebb meg fog jelenni, s látni fogja, hogy minket jól informáltak ebben a dologban.

Nyilttér*).

Foulard-Selyem 65 krtól

3 frt 65 krig méterenként blouzokra és ruhákra, úgy mint a Henneberg selyem fekete, fehér és színes méterenként 65 krtól 14 frt 64 krig. Mindenkinek vára- és portómentesen a házához szállítva. Minta azonnal.

Schweizbe dupla levélpórtó.

G. HENNEBERG

selyem gyáros (es. ás kir. udvari szállító)

ZÜRICH

*) Ebben a rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Kiadói-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

Hirdetések.

KWIZPA FLUID

KIGYÓ-JEL

(TOURISTA-FLUID)

Erősítés és erőmegújítás szőlőből eredménytel használat az összes turisták, kerékpárosok és lovaglók nagyobb tourok után.

1 üveg ára 2 kor. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fillér.

Valódi csak feanti védjeggyel. Kapható az összes gyógyszer-tárakban.

Főraktár: **Kreisapothek, Korneuburg, Bécs** mellett.

Kiadói-Nyomdában

jó házból való két **flu** tanonezul azonnal felvétetik.

CSERMÁK KÁROLY

gyógyszertára a „Meváltóhoz“

Sürgöny-czim: Csermák Nagyikinda. **Nagy-Kikindán főtér.** Sürgöny-czim: Csermák Nagy-Kikinda.

Vegygyógyszerészi és hygienicus készítmények laboratoriuma.

Mindenemű rehis bel- és külföldi orvosi és gyógyszerészi különlegességek, kötszerek, toilette czikkek, illatszerek; gyógyborok: Cognac, Malaga Madeira Scherry, Tokay; valódi Jamaica-rum, állatgyógyszerek, gyógy- és pipere-szappanok, orvosi műszerek, betegápolási czikkek, hőmérők, gummiczikkek, óv szerek, arc-, kéz- és hajkenőcsök, haj- és arcvizek, fog-, száj- és mosóvizek raktára.

Csermák Károly-féle nagyikindai kéz- és arckőncses. A hölgyek kedvencz arckenőcse. Ezen kiváló hatásának bizonyult és nagy elterjedtségnek örvendő teljesen ártalmatlan összetételű szer a legalkalmasabb a széplő, bőratka, sömör, és pörsenésfoltok teljes eltávolítására, a sima, tiszta arcbőr előállítására és az üde arczszin megtartására. Nagy tégely ára: 1 korona, kis tégely ára: 60 fillér.

Csermák Károly-féle nagyikindai arczszépítő szappan igen kellemes illatu. Egy drb ára: 50 fillér.

Csermák Károly-féle kitünő hajfestő szer, mely rövid idő alatt vissza adja a haj eredeti színét és azzal a kiváló tulajdonsággal bír, hogy sem a fejbőrt, sem a kezeket nem festi. Ára: 1 korona és 2 korona.

Csermák Károly-féle Champoing- Watter (Champe- Fluid) a fejbőr erősítésére, a fejkorpa eloszlatására igen kitünőnek bizonyult nagy elterjedtségnek örvendő hajszer, a hajhullást megakadályozza. — Ára 1 korona.

Csermák Károly-féle China pomád a legjobb hajnövesztő szer. Kis tégely: 1 korona, nagy tégely: 2 korona.

Mindezen szerek eredeti és kifogástalan minőségben esakis a készítőnél, Csermák Károly a „Meváltóhoz“ czimzett reáljogu gyógytár tulajdonosánál kaphatók.

Csermák Károly

gyógyszerész a „Meváltóhoz.“

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖRTÉNE-
LEM KLASSIKUS KÖNYVE A
LEGGAZDAGABB TÖRTÉNEL-
MI KÉPTÁR.

Tizenkét kötetben

Eddigélé három kötet jelent
meg. — Négy havonkint jön
egy egy kötet.

Bővebbet a prospektus, melyet min-
denki ingyen kap

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar
írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető
3 korona

csekély havi részlet-
fizetésre

e rendelőlapon segélyé-
vel, mely kivágandó
és levelezőlapra ra-
gasztva, hozzánk be-
küldendő

Révai Testvérek iro-
dalmi intézet Részvény
társaság.

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18

A nagy képes világtörténet
azért eseménye a magyar irodalomnak mert az el-
ső teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő
világtörténelem.

A nagy képes világtörténet
megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult
értéktelessé vált.

A nagy képes világtörténet
az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, a
ki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet
az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom
hazaszeretetet és összeartást tanul.

A nagy képes világtörténet
fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket

A nagy képes világtörténet
brilláns stílusával és pompás illusztrációival nemesak
tanít, hanem oktatta gyönyörködtet is és a legna-
gyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Irodalmi Intézet Részvény
társaságtól Budapesten a
Nagy Képes Világtörténet

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé három
kötet jelen meg s a további kötetek 4 havonkint jelennek meg. Kötelezem ma-
gam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havon-
kint mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára teljesítő nincsen. Az eset-
leg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és en-
nek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A
mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Név:

Kelt

Alás:

KIADÓI- NYOMDA

NAGY-KIKINDAN, A JUNG-féle HAZBAN,

A ROMAI-KATNOLIKUS TEMPLOM ATELLENÉBEN

elvállal mindennemű nyomdai munkálatokat

a legolcsóbb áron,

műveket, folyó- és röpiratokat,

mindenféle nyomtatványokat,

községi- és ügyvédi irodák számára.

ÁRJEJYZÉKEK, ÉTLAPOK,

FALRAGASZOK, LEVÉLPAPIROK

és minden e szakmába vágó nyomtatványok a

legpontosabb és legizlésesebb

kivitelben szállítanak.

Könyv-, zenemű-, papirkereskedés.

Iskolai felszerelések nagy raktára.

